

Inhoudsopgave

1	Inleiding bestuursrecht	15
1.1	Inleiding	15
1.2	Bestuursrecht	15
1.3	De plaats van het bestuursrecht	16
1.4	Materieel en formeel bestuursrecht	18
1.5	Bronnen van bestuursrecht	19
1.6	Kenmerken van het bestuursrecht	20
1.7	Gelede normstelling	21
1.8	Openbare lichamen	22
1.9	Overheid en privaatrecht	24
1.10	Communicatie met de overheid	25
1.11	Samenvatting	28
1.12	Kennisvragen	29
1.13	Open vragen	29
1.14	Meerkeuzevragen	30
2	Bevoegdheidsverkrijging	33
2.1	Inleiding	33
2.2	Attributie	34
2.3	Delegatie	36
2.4	Mandaat	36
2.5	Samenvatting	38
2.6	Kennisvragen	38
2.7	Open vragen	39
2.8	Meerkeuzevragen	43
3	Belanghebbende	45
3.1	Inleiding	45
3.2	Belanghebbende	46
3.3	Eisen belanghebbende	46
3.3.1	Een eigen belang	47
3.3.2	Objectief bepaalbaar belang	47
3.3.3	Actueel, voldoende zeker belang	48

3.3.4	Persoonlijk belang	48
3.3.5	Rechtstreeks betrokken belang	49
3.4	Belang van rechtspersonen	50
3.5	Belang van bestuursorganen	51
3.6	Samenvatting	52
3.7	Open vragen	53
3.8	Meerkeuzevragen	53
4	Het besluit	55
4.1	Inleiding	55
4.2	Het Awb-besluit	56
4.3	Schriftelijke beslissing	56
4.4	Bestuursorgaan	56
4.5	Publiekrechtelijk	59
4.6	Rechtshandeling	60
4.7	Soorten besluiten	61
4.8	Met een besluit gelijkgestelde beslissingen	62
4.9	Samenvatting	62
4.10	Kennisvragen	63
4.11	Open vragen	63
4.12	Meerkeuzevragen	63
5	De beschikking	65
5.1	Inleiding	65
5.2	De beschikking	65
5.3	Soorten beschikkingen	66
5.3.1	Aflopende en duurzame beschikkingen	66
5.3.2	Belastende en begunstigende beschikkingen	67
5.3.3	Vrije en gebonden beschikkingen	67
5.3.4	Persoonsgerichte en zaaksgerichte beschikkingen	69
5.3.5	Beschikkingen op aanvraag en ambtshalve beschikkingen	70
5.4	De totstandkoming van een beschikking	71
5.5	De beslistermijn	75
5.6	Inwerkingtreding beschikking	78
5.7	De herhaalde aanvraag	79
5.8	Samenvatting	80
5.9	Kennisvragen	80
5.10	Open vragen	81
5.11	Meerkeuzevragen	81

6	Besluit van algemene strekking	85
6.1	Inleiding	85
6.2	Soorten besluiten van algemene strekking	85
6.3	De algemeen verbindende voorschriften	85
6.4	Plannen met rechtsgevolg	86
6.5	Beleidsregel	87
6.6	Het concretiserende besluit van algemene strekking	91
6.7	Samenvatting	92
6.8	Kennisvragen	93
6.9	Open vragen	93
6.10	Meerkeuzevragen	94
7	De algemene beginselen van behoorlijk bestuur	97
7.1	Inleiding	97
7.2	De beginselen	97
7.3	Formele en materiële beginselen van behoorlijk bestuur	98
7.4	De beginselen en privaatrecht	99
7.5	Samenvatting	100
7.6	Kennisvragen	100
7.7	Open vragen	101
7.8	Meerkeuzevragen	101
8	De formele beginselen van behoorlijk bestuur	103
8.1	Inleiding	103
8.2	Het fair-playbeginsel	103
8.3	Het formele zorgvuldigheidsbeginsel	105
8.4	Het motiveringsbeginsel	106
8.5	Het formele rechtszekerheidsbeginsel	108
8.6	Samenvatting	108
8.7	Kennisvragen	109
8.8	Open vragen	109
8.9	Meerkeuzevragen	110
9	De materiële beginselen van behoorlijk bestuur	113
9.1	Inleiding	113
9.2	Het gelijkheidsbeginsel	113
9.3	Het materiële rechtszekerheidsbeginsel	115
9.4	Het vertrouwensbeginsel	116
9.5	Détournement de pouvoir	118
9.6	Materiële zorgvuldigheid	119

9.7	Evenredigheidsbeginsel	119
9.8	Beginsel van verbod van willekeur	120
9.9	Samenvatting	121
9.10	Kennisvragen	122
9.11	Open vragen	122
9.12	Meerkeuzevragen	123
10	Handhaving	127
10.1	Inleiding	127
10.2	Toezicht op de naleving	127
10.3	Soorten sancties	129
10.4	De bestuurlijke sancties	129
10.4.1	Last onder bestuursdwang	129
10.4.2	Last onder dwangsom	131
10.4.3	Intrekking of wijziging van een begunstigende beschikking	134
10.4.4	De beginselplicht tot handhaving	135
10.4.5	Verzoeken van derden om handhaving	136
10.4.6	Invordering van dwangsommen	137
10.4.7	De bestuurlijke boete	138
10.5	Strafrechtelijke handhaving	140
10.6	Gedogen	141
10.7	Samenvatting	143
10.8	Kennisvragen	144
10.9	Open vragen	145
10.10	Meerkeuzevragen	147
11	Subsidies	149
11.1	Inleiding	149
11.2	Het subsidiebegrip	149
11.3	Legaliteitsbeginsel	150
11.4	Subsidie aanvragen	150
11.5	Besluit tot subsidieverlening	151
11.6	Besluit tot subsidievaststelling	153
11.7	Betaling en terugvordering	154
11.8	Financiële beheersinstrumenten	155
11.9	Intrekking en wijziging van subsidie	156
11.10	Samenvatting	158
11.11	Kennisvragen	158

11.12	Open vragen	159
11.13	Meerkeuzevragen	160
12	Bestuursrechtelijke geldschulden	163
12.1	Inleiding	163
12.2	Hoe ontstaat een bestuursrechtelijke geldschuld?	163
12.3	Voorschriften over betaling	165
12.4	Verzuim en wettelijke rente	167
12.5	Aanmaning en invordering	168
12.6	Verjaring	168
12.7	Gecombineerd bezwaar en beroep	170
12.8	Kennisvragen	170
12.9	Open vragen	171
12.10	Meerkeuzevragen	171
13	De bestuurlijke voorprocedure	175
13.1	Inleiding	175
13.2	Ontvankelijkheid van het bezwaar	175
13.3	De formele vereisten van het bezwaarschrift	176
13.4	De termijn	178
13.5	Appellabel besluit	180
13.6	Procesbelang	183
13.7	Doorzendverplichting	183
13.8	Horen van partijen	183
13.9	De toetsing van het bezwaar	184
13.10	De beslistermijn op bezwaar	187
13.11	Motivering en bekendmaking	188
13.12	Kosten bezwaarprocedure	189
13.13	Voorlopige voorziening	190
13.14	Administratief beroep	190
13.15	Samenvatting	191
13.16	Kennisvragen	192
13.17	Open vragen	192
13.18	Meerkeuzevragen	195
14	Beroep bij de bestuursrechter	199
14.1	Inleiding	199
14.2	Ontvankelijkheid	199
14.3	Bevoegdheid rechter	201
14.4	Het verloop van de procedure bij de rechtbank	203

14.4.1	Partijen	203
14.4.2	Het vooronderzoek	204
14.4.3	De zitting	204
14.4.4	De grenzen van het geding	205
14.4.5	Beroepsgronden	207
14.4.6	De toetsing	209
14.4.7	De bestuurlijke lus en de tussenuitspraak	211
14.4.8	De uitspraak	214
14.5	Samenvatting	215
14.6	Kennisvragen	216
14.7	Open vragen	217
14.8	Meerkeuzevragen	220
15	Hoger beroep	225
15.1	Inleiding	225
15.2	Bevoegdheid in hoger beroep	225
15.3	Het verloop van de procedure	228
15.3.1	Het instellen van hoger beroep	228
15.3.2	De termijn	229
15.3.3	Griffierecht	230
15.3.4	De zitting	230
15.3.5	De uitspraak	230
15.4	Geen hoger beroep mogelijk tegen een uitspraak in hoger beroep	231
15.5	Verzoek om voorlopige voorziening	231
15.6	Samenvatting	232
15.7	Kennisvragen	232
15.8	Open vragen	233
15.9	Meerkeuzevragen	234
16	Voorlopige voorziening	237
16.1	Inleiding	237
16.2	Bevoegdheid voorzieningenrechter	237
16.3	Ontvankelijkheid	238
16.4	Bij de voorzieningenrechter	239
16.5	De uitspraak	240
16.6	Kortsluiting	241
16.7	Samenvatting	242
16.8	Kennisvragen	243

16.9	Open vragen	243
16.10	Meerkeuzevragen	245
17	Schadevergoeding	249
17.1	Inleiding	249
17.2	Verzoekschriftprocedure bij een onrechtmatig besluit	249
17.3	Schade(vergoeding)	250
17.4	Schadeveroorzakende onrechtmatige handelingen	251
17.4.1	De rechtsmachtverdeling	254
17.4.2	Absolute competentie	254
17.4.3	Relatieve competentie	256
17.4.4	Uitspraak	256
17.4.5	Hoger beroep	256
17.4.6	Verjaring	257
17.5	Schadevergoeding bij een rechtmatig besluit: nadeelcompensatie	257
17.5.1	Het verzoek om nadeelcompensatie	258
17.5.2	De eisen voor nadeelcompensatie	260
17.6	Samenvatting	262
17.7	Kennisvragen	263
17.8	Open vragen	263
17.9	Meerkeuzevragen	265
18	Klachtbehandeling	267
18.1	Inleiding	267
18.2	Intern klachtrecht	267
18.2.1	De vorm	267
18.2.2	Wie kan een klacht indienen?	268
18.2.3	Waarover kan een klacht worden ingediend?	268
18.2.4	De behandeling van klaagschriften	268
18.2.5	Het oordeel	269
18.3	Extern klachtrecht	269
18.3.1	Wie kan een klacht indienen?	269
18.3.2	Hoe moet een klacht worden ingediend?	270
18.3.3	Doorzendplicht	270
18.3.4	De behandeling	270
18.3.5	Het oordeel	271
18.4	Het beklagrecht	272
18.5	Samenvatting	272

18.6	Kennisvragen	273
18.7	Meerkeuzevragen	273
19	Bestuurlijk toezicht	275
19.1	Inleiding	275
19.2	Bestuurlijk toezicht	275
19.3	Preventief toezicht	276
19.4	Repressief toezicht	277
19.5	Samenvatting	277
19.6	Kennisvragen	277
19.7	Open vragen	278
19.8	Meerkeuzevragen	278
20	Europees bestuursrecht	281
20.1	Inleiding	281
20.2	De instellingen van de Europese Unie	281
20.3	De bevoegdheden van de EU	283
20.4	Bronnen van Europees bestuursrecht	283
20.5	Rechtsbescherming op Europees en internationaal niveau	283
	20.5.1 Het Hof van Justitie van de Europese Unie	284
	20.5.2 Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens	284
14	20.6 De invloed van het Europese recht	285
	20.7 Samenvatting	286
	20.8 Kennisvragen	287
	20.9 Meerkeuzevragen	287
21	Oefenvragen	291
	Trefwoordenregister	321